

in urbis, urbanitatisque desiderio, interdum piger, interdum timidus in labore militari: sæpè autem etiam (quod à te alienissimum est) subimpudens videbare. Tamquam enim syngrapham ad imperatorem, non epistolam, attulisses; sic, pecunia ablata, domum redire properabas: nec tibi in mentem veniebat, eos ipsos, qui cum syngrapha venissent Alexandriam, nullum adhuc nummum auferre potuisse. Ego, si mei commodi rationem ducerem, te mecum esse maximè vellem, non enim mediocri afficiebar vel voluptate ex consuetudine nostra, vel utilitate ex consilio, atque opera tua: sed, cum te ex adolescentia tua in amicitiam, et fidem meam contulisses; semper te non modò tuendum mihi, sed etiam augendum, atque ornandum putavi. Itaque quoad opinatus sum, me in provinciam exiturum; quæ ad te ultrò attulerim, meminisse te credo. Posteaquam mea mutata ratio est: cum viderem me à Cæsare honorificentissimè tractari, et voce diligi, hominisque liberalitatem incredibilem, et singularem fidem nossem; sic ei te commendavi, et tradidi, ut gravissimè, diligentissimèque potui. Quod ille ita et accepit, et mihi sæpè litteris significavit, et tibi verbis, et re ostendit, mea commendatione sæpe valdè esse commotum. Hunc tu virum natus, si me aut sapere aliquid, aut velle tua causa putas, ne dimiseris: et si qua te fortè res aliquandò offenderit, cum ille aut occupatione, aut difficultate tardior tibi erit visus, perferto, et ultima expectato: quæ ego tibi et jucunda, et honesta præstabo. Pluribus te hortari non debeo: tantum moneo, nequæ amicitiz confirmandæ clarissimi, ac liberalis-

simi viri, nequè uberioris provinciæ, nequè ætatis magis idoneum tempus, hoc si amiseris, te esse ullum unquam reperturum. Hoc quemadmodum vos scribere soletis in vestris libris, idem Q. Cornelio videbatur. In Britanniam te non esse profectum, vehementè gaudeo: quòd et tu labore caruisti, et ego te de rebus illis non audiam. Ubi sis hibernaturus, et qua spe, aut conditione, prescribas ad me velim. Vale.

ARGUMENTUM.

Laudat Trebatium, qui de militia cum Cæsare perferenda cogitaret: jocatur præterea in illius parsimoniam, quia scripserat in palimpsesto.

M. T. C. Trebatio S. D.

Accepi à te aliquot epistolas uno tempore, quas tu diversis temporibus dederas: in quibus me cætera delectarunt: significabant enim, te istam militiam jam firmo animo ferre, et esse fortem virum, et constantem. Quæ ego paulispèr in te ita desideravi, non imbecillitate animi tui, sed magis, ut desiderio nostri te astuare putarem. Quare perge, ut cepisti: forti animo istam tolera militiam. Multa (mihi crede) assequere. Ego enim renovabo commendationem, sed tempore. Sic habeto non tibi majori esse curæ, ut iste tuus à me discessus fructuosissimus tibi sit, quam mihi. Itaque quando vestræ cautiones infirmæ sunt, græculam tibi misi cautionem chirographi mei. Tu me velim de ratione gallici belli certiozem facias. Ego enim ignavissimo cuique maximam fidem habeo. Sed, ut ad epistolas tuas redeam, cætera bellè: illud mihi, quis solet eodem exemplo plures dare, qui sua

manu scribit? Nam, quod in palimpsesto, laudo equidem parsimoniam: sed miror, quid in illa chartula fuerit, quod delere malueris, quam hæc scribere: nisi fortè tuas formulas: non enim puto te meas epistolas delere, ut reponas tuas. An hoc significas, nihil fieri? frigere te? ne chartam quidèmi tibi suppeditare? jam ista tua culpa est, qui verecundiam tecum extuleris, et non hic nobiscum reliqueris. Ego te Balbo, cum ad vos profisciscetur, more romano commendabo. Tu, si intervallum longius erit mearum litterarum, ne sis admittatus; eram enim abfuturus mense Aprilis. Has litteras scripsi in Pontino, cum ad villam M. Æmili Philemonis divertissem: ex qua jam audieram fremitum clientium meorum; quos quidèmi tu mihi conciliasti. Nam Ulubris, honoris mei causa, vim maximam ranunculorum se commosse constabat. Cura ut valeas, vi. Idus Apr. de Pontino.

Epistolam tuam, quam accepi ab L. Aruntio, conscidi innocentem: nihil enim habebat, quod non vel in concione rectè legi posset. Sed et Aruntius ita te mandasse ajebat, et tu adscripseras. Verùm illud esto. Nihil te ad me postea scripsisse demitor, præsertim tam novis rebus. Vale.

ARGUMENTUM.

Scribit de Topicis à se conscriptis, ut roganti Trebatio satisfaceret, eaque esse obscuriora significat; nec legenda sine interprete. Addit, si expeditam in quæstionibus habere doctrinam velit, exercitationem esse necessariam.

M. T. C. Trebatio S. D.

Vide, quanti apud me sis: etsi jure id quidèmi:

non enim amore te vinco. Verumtamèn, quod præsententi tibi propè subnegaram, non tribueram certè: id absenti debere non potui. Itaque, ut primum Velia navigare cœpi, institui Topica aristotelica conscribere, ab ipsa urbe communitus amantissima tui. Eum librum tibi misi Rhegio, scriptum quàm planissimè res illa scribi potuit. Sin tibi quædam videbuntur obscuriora; cogitare debetis, NULLAM artem litteris sine interprete, et sine aliqua exercitatione percipi posse. Non longè abieris. Nùm jus civile vestrum ex libris cognosci potest? qui quamquàm plurimi sunt, doctorem tamen, lumenque desiderant. Quamquàm tu, si attentè leges, si sæpiùs; per te omnia consequere, ut certè intelligas. Ut verò etiam ipsi loci, proposita quæstione, occurrant, exercitatione consequere: in qua quidèmi nos te continebimus, si et salvi redierimus, et salva ista offenderimus. Vale. v. Kal. Sext. Rhegio.

ARGUMENTUM.

De amore Veliensium in Trebatium scribit; et hortatur, ne possessiones eas vendat, quæ tam miseris temporibus perfugium esse possint.

M. T. C. Trebatio S. D.

Amabilior mihi Velia fuit, quòd te ab ea sensi amari. Sed quid ego dicam te, quem quis non amat? Rufio mediusfidius tuus ita desiderabatur, ut si esset unus è nobis. Sed ego te non reprehendo, qui illum ad ædificationem tuam traduxeris. Quamquàm enim Velia non est vilior, quàm Lupercal: tamen istuc malo, quàm hæc omnia. Tu, si me

audies, quem soles, has paternas possessiones tenebis, (nescio quid enim veliensis verebantur) neque Heletem, nobilem amnem, relinques; nec Papirianam domum deseres: quamquam illa quidem habet lucum, à quo etiam advenæ teneri solent: quem tamen si excideris, multum prospexeris. Sed in primis opportunum videtur, his præsertim temporibus, habere perfugium, primum eorum urbem, quibus charus sis, deinde etiam tuam domum, tuosque agros, eaque remoto, salubri, amœnoque loco: idque etiam mea interesse, mi Trebati, arbitror. Sed valebis, meaque negotia videbis, meque, Diis juvantibus, antè brumam expectabis. Ego à Sex. Fabio, Niconis discipulo, librum abstuli. O medicum suavem, meque docilem ad hanc disciplinam! sed Bassus noster me de hoc libro celavit: te quidem non videtur. Ventus increbescit. Cura ut valeas. XIII. Kal. Sex. Velia.

ARGUMENTUM.

Silii causam, viri optimi, amici sui, Trebatio commendat. Videtur autem cum extrà urbem esset, ad Trebatium in urbem hæc scripsisse.

M. T. C. Trebatio S. D.

Silii causam te docui. Is postea fuit apud me, cum ei dicerem tibi videri sponsonem illam nos sine periculo facere posse. Si bonorum Turpilia possessionem Q. Cæpio prætor ex edicto suo mihi dedit: negare ajebat Servium tabulas testamenti esse eas, quas instituisset is, qui factionem testamenti non habuerit: hoc idem Offilius dicere: tecum se locutum negabat: meque rogavit, ut se,

causamque suam tibi commendarem. Nec vit melior, mi Testa, neq mihi amicio P. Silio quisquam est, te tamen excepto. Gratissimum igitur mihi feceris, si ad eum ultrò veneris, eique pollicitus eris. Sed si me amas, quamprimum: hoc te vehementer etiam, atque etiam rogo. Vale.

ARGUMENTUM.

Auctoritate jurisconsultorum probat, quod de controversia quadam dixerat.

M. T. C. Trebatio S. D.

Illuseras heri inter scyphos, quod dixeram, controversiam esse; posset ne hæres, quod furtum antea factum esset, rectè furti agere. Itaque, etsi domum benè potus, seròque redieram: tamen id caput, ubi hæc controversia est, notavi, et descriptum tibi misi: ut scires id, quod tu neminem sensisse dicebas, Sex. Ælium, M. Manilium, M. Brutum sensisse. Ego tamen Scevolæ, et Testæ assentior. Vale.

ARGUMENTUM.

Signa quædam Ciceroni Gallus emerat, cum is tabellas potius pictas cuperet. Rescribis igitur, ex iis emptionibus nullam se curasse. De proxima domo illi conducenda se desiderare addit.

M. T. C. Fabio Gallo S. D.

Tantum ex Arpinati veneram, cum mihi à te litteræ redditæ sunt: ab eodemque accepi Aviani litteras: in quibus hoc erat liberalissimum, nomina se facturum, cum venisset, qua ego vellem die.

Fac quæso, qui ego sum, esse te: estne aut tui pudoris, aut nostri primùm rogare de die, deindè plus annua postulare? Sed essent, mi Gallæ, omnia facilia, si et ea mercatus esses, quæ ego desiderabam: et ad eam summam, quam volueram. Attamèn ista ipsa, quæ te emisse scribis, non solum rata mihi erunt, sed etiam grata. Planè enim intelligo, te non modò studio, sed etiam amore usum, quæ te delectarint, hominem (ut ego semper judicavi) in omni iudicio elegantissimum, quæque me digna putaris, coemisse. Sed velim maneat Damasippus in sententia. Prorsus enim ex istis emprionibus nullam desidero. Tu autem, ignarus instituti mei, quanti ego genus omne signorum omnium non æstimo, tanti ista quatuor, aut quinque sumpsisti. Sed Bacchas istas cum musis Mettelli comparas: quid simile? primùm ipsas ego musas nunquam tanti putassem, atquè id fecissem, musis omnibus approbantibus. Sed tamen erat aptum bibliothecæ, studiisque nostris congruens: Bacchis verò ubi est apud me locus? At pulchellæ sunt. Novi optimè, et sæpè vidi: nominatim tibi signa, mihi nota; mandassem, si probassem. Ea enim signa ego emere soleo, quæ ad similitudinem gymnasiorum exornent mihi in palestra locum. Martis verò signum quo mihi pacis auctori. Gaudeo nullum Saturni signum fuisse. Hæc enim duo signa putarem mihi æs alienum attulisse. Mercurii, mallet aliquod fuisset: felicius, puto, cum Aviano transigere possemus. Quod tibi destinabas Trapezophoron: si te delectat, habebis, sin autem sententiam mutasti, ego habeo scilicèt. Ista quidèm summa ne ego multò libentiùs emerim di-

versorium Tarracinæ, ne sempèr hospiti molestus sim. Omninò liberti mei video esse culpam, cui planè res certas mandaram; itemque Junii, quem puto tibi notum esse, Aviani familiarem. Exhedria quædam mihi nova sunt instituta in porticula Tusculani: ea volebam tabellis ornare. Etenim, si quid generis istiusmodi me delectat, pictura delectat. Sed tamen, si ista mihi sunt habenda, certiozem velim me facias, ubi sim, quandò accersantur, quo genere vecturæ. Si enim Damasippum in sententia non manebit, aliquem Pseudo-Damasippum vel cum jactura reperiemus. Quod ad me de domo scribis iterum, jam id ego proficiscens mandaram meæ Tullia: ea enim ipsa hora acceperam tuas litteras. Egeram etiam cum tuo Nicia; quòd is utitur, ut scis, familiaritèr Cassio. Ut redii autem, priùs, quàm tuas legi has proximas litteras, quæsivi de mea Tullia, quid egisset. Per Liciniam se egisse dicebat. Sed opinor, Cassium uti non ità multum sorore. Eam porrò negare se audere, cum vir abesset, (est enim profectus in Hispaniam Decius) illo, et absente, et insciente, migrare. Est mihi gratissimum, tanti à te æstimatam consuetudinem vitæ, victusquè nostri, primùm ut eam domum sumeres, ut non modò propè me, sed planè mecum habitare posses: deindè, ut migrare tantoperè festines. Sed, ne vivam, si tibi concedo, ut ejus rei tu cupidior sis, quàm ego sum. Itaque omnia experiar. Video enim, quid mea intersit, quid utriusque nostrum. Si quid egero, faciam ut scias. Tu, et ad omnia rescribes; et quandò te expectem, facies me, si tibi videbitur, certiozem. Vale.

ARGUMENTUM.

Narrat, quàm iniquè Tigellius sibi irascatur. Idem scribit lib. 13. ad Att. ep. 17. Nec dubito, quin hujus nepos sit is, de quo Horatius Sat. 2. et 3. lib. 1.

M. T. C. Fabio Gallo S. D.

Amoris quidè tu, quoquò me verti, vestigia, vel proximè de Tigellio: sensi enim ex litteris tuis, valdè te laborasse: amo igitur voluntatem; sed pauca de re. Capius, opinor, olim, NON omnibus dormio: sic ego non omnibus, mi Galle, servio; etsi quæ est hæc servitus? olim, cum regnare existimabamur, non tam ab ullis, quàm hoc tempore observor à familiarissimis Cæsaris omnibus, præter istum: id ego in lucris pono, non ferre hominem pestilentiorè patria sua: eumque ad dictum jam tum puto esse Calvi Licinii Hipponacteo præconio. At vide, quid succenseat. Phameæ causam susceperam, ipsius quidè causa: erat enim mihi sanè familiaris: is ad me venit, dixitque judicem sibi operam dare constituisse eo ipso die, quo de P. Sextio in consilium iri necesse erat: respondi, nullo modo me facere posse, cum vellem: alium diem si sumpsisset, me ei non futurum. Ille autem, qui sciret se nepotem bellum tibicinem habere, et sat bonum unctorem, discessit à me, ut mihi videbatur, iratior. Habes Sardos venales, alium alio nequiorè: cognosti meam causam, et istius Salaconis iniquitatem. Catonem tuum mihi mitte: cupio enim legere. Me adhuc non legisse, turpe utrique nostrum est. Vale.

ARGUMENTUM.

Rescribit de epistola non conscissa. Monenti, ut de Cæsare caute loqueretur, et scriberet, gratias agit.

M. T. C. M. Fabio Gallo S. D.

Quod epistolam conscissam doles, noli laborare: salva est domi: petes, cum libebit. Quod autem me mones, valdè gratum est: idque, ut semper facias, rogo: videris enim mihi vereri, ne, si istum habuerimus, rideamus. Sed heus tu, manum de tabula: magister adest citiùs, quàm putaramus: vereor ne in Catonem, Cato in nos. Mi Galle, cave putes quidquàm meliùs, quàm epistolæ tuæ partem ab eo loco. Cætera labuntur. Secretò hoc audi: tecum habeto: ne Apellæ quidè liberto tuo dixeris, præter duos nos loquitur isto modo: benè, malè ne, videro, sed, quidquid est, nostrum est: urge igitur, nec transversum unguem (quod ajunt à stylo) is enim est dicendi opifex, atque ego quidè aliquantùm jam etiam noctis assumo. Vale.

ARGUMENTUM.

Scribit de morbo ex herbarum esu contracto.

M. T. C. Gallo S. D.

Cum decimum jam diem gravitèr ex intestino laborarem; neque iis, qui mea opera uti volebant, probarem, me non valere, quia febrim non haberem, fugi in Tusculanum; cum quidè biduum ità jejunos fuisset, ut ne aquam quidè gustarem. Itaque confectus languore, et fame, magis

tuum officium desideravi, quàm abs te requiri putavi meum: ego autem cum omnes morbos reformido, tum eum, quod Epicurum tuum stoici male accipiunt, quia dicat sibi molesta esse: quorum alterum morbum edacitatis esse putant, alterum etiam turpioris intemperantiæ. Sanè pertimueram: sed visa est mihi vel loci mutatio, vel animi etiam relaxatio, vel ipsa fortassè jam senescentis morbi remissio profuisse. Attamen ne mirere, unde hoc acciderit, quomodòve commiserim: lex sumptuaria, quæ videtur attulisse, ea mihi fraudi fuit: nam dum volunt isti lauti terra, nata quæ lege excepta sunt, in honorem adducere: fungos, hellellas, herbas omnes ita condiunt, ut nihil possit esse suavius: in eas cum incidissem in cœna augurali apud Lentulum, me tanta arripuit, ut hodiè primùm videatur cœpisse consistere. Ità ego, qui me ostreis, et murænis facillè abstinebam, à beta etiam, et malva deceptus sum: posthàc igitur erimus cautiore. Tu tamen cum audisses ab Anicio (vidit enim me nauseantem), non modò mittendi causam justam habuisti, sed etiam visendi. Ego hic cogito commorari, quoad me reficiam: nam et vires, et corpus amisi. Sed si morbum depulero, facillè, ut spero, illa revocabo. Vale.

ARGUMENTUM.

Gallum, non eum, ad quem proximè scripsit, Fabiæ gentis: sed, ut opinor, Sextiæ, accusat ut iniquum, et impudentem.

M. T. C. Gallo S. D.

Mirror, cur me accuses, cum tibi id facere non liceat, quòd si liceret, tamen non debebas. Ego

enim te (inquis) in consulatu observaram, et ais, fore, ut te Cæsar restituat. Multa tu quidèd dicis, sed tibi nemo credit. Tribunatum plebis dicis te mea causa petisse, utinàm semper esses tribunus: intercessorem non quæreret. Negas me audere, quòd sentiam, dicere: quasi tibi, cum parùm impudentèr me rogares, parùm fortitèr responderim. Hæc tibi scripsi, ut isto ipso in genere, in quo aliquid posse vis, te nihil esse cognosceres. Quòd si humanitèr mecum quæstus esses, libentèr tibi me, et facillè purgassem: non enim mihi ingrata sunt quæ fecisti, sed, quæ scripsisti molesta. Me autem, proptèr quam cæteri liberi sunt, tibi liberum non visum, demiror: nam, si falsa fuerunt quæ tu ad me, ut ais, detulisti; qui ego tibi debeo? sin vera; tu es optimus testis, quid mihi populus Rom. debeat. Vale.

ARGUMENTUM.

Probat consilium Curii, qui rep. desperata, in Græciam se contulerit, et adjungit, se totum in libertate prorsus amissa.

M. T. C. Man. Curio S. D.

Memini, cum mihi desipere videbare, quòd istuc potiùs viveres, quàm nobiscum: erat enim multò domicilium hujus urbis (cum quidèd hæc urbs) aptiùs humanitati, et suavitati tuæ, quàm tota Peloponnesus, nedum Patræ. Nunc contrà et vidisse mihi multum videris, cum, propè desperatis his rebus, te in Græciam contulisti, et hoc tempore non solùm sapiens, qui hinc absis, sed etiam beatus: quamquàm quis, qui aliquid sapiat, nunc beatus esse potest? Sed, quòd tu, cui licebat, pe-

dibus es consecutus, ut, ibi esses, ubi nec Pelopidarum: nosti cætera, nos idem propemodum consequimur alia ratione. Cum enim salutationi nos dedimus amicorum, quæ fit hoc etiam frequentius, quam solebat, quod, quasi avem albam, videntur bene sentientem civem videre: abdo me in bibliothecam: itaque opera officio tanta, quanta fortassè tu senties. Intellexi enim ex tuo sermone quodam, cum mœstitiam meam, et desperationem accusares, domi tuæ dicere te, ex meis liberis animum meum desiderare. Sed meherculè, et tum rempub. lugebam, quæ non solum suis erga me, sed etiam meis erga se beneficiis erat mihi charior: et hoc tempore, quamquam me non ratio solum consolatur (quæ plurimum debet valere), sed etiam dies (quæ stultis quoque mederi solet), tamen doleo ita communem rem esse dilapsam, ut ne spes quidem melius aliquandò fore, relinquatur. Nec verò nunc quidem culpa in eo est, in cuius potestate omnia sunt (nisi fortè id ipsum esse non debuit), sed alia casu, alia etiam nostra culpa sic acciderunt, ut de præteritis non sit quærendum. Reliquam spem nullam video: quare ad prima redeo: sapientèr hæc reliquisti, si consilio: feliciter, si casu. Vale.

ARGUMENTUM.

Memoriam declarat accepti à Cicerone beneficii, et commendatitias ab eo litteras petiit ad Sulpicii successorem.

M. Curius M. Ciceroni suo S. D.

Si vales, benè est. Sum enim tuus, Attici nostri: ergò fructus est tuus, mancipium illius, quod

quidem si inter senes coemptionales venale procripserit, egerit non multum: at illa nostra prædicatio quanti est? nos quod simus, quod habeamus, quod homines existimemur, id omne abs te habere? Quare, Cicero mi, persevera constantèr nos conservare: et Sulpicii successori nos de meliore nota commenda, quò facilius tuis præceptis obtemperare possimus, teque ad verò lubentes videre, et nostra dèfigere, deportareque tutò possimus. Sed, amice magne, noli hanc epistolam Attico ostendere: sine eum errare, et putare me virum bonum esse, nec solerè duos parietes de eadem fidelia dealbare. Ergo, patrone mi, benè vale, Tironemque meum saluta nostris verbis. D. A. D. iv. Kal. Nov.

ARGUMENTUM.

Ostendit, quam miserè agatur cum rep. cum Cæsar Caninium ad aliquot horas consulem creaverit: et de litteris commendatitiis ad Acilium scriptis significat.

M. T. C. Curio S. D.

Ego verò jam te nec hortor, nec rogo, ut domum redeas; quin hinc ipse evolare cupio, et aliquò pervenire, ubi nec Pelopidarum nomen, nec facta audiam. Incredibile est, quam turpiter mihi facere videar, qui is rebus intersim. Ne tu videaris multò ante providisse, quid impenderet, tum, cum hinc profugisti: quamquam enim hæc etiam auditu acerba sunt, tamen audire tolerabilius est, quam videre. In campo certè non fuisti, cum hora secunda, comitiis quæstoris institutis, sella Q. Ma-

ximi, quem illi consulem esse dicebant, posita esset: quo mortuo nunciato, sella sublata est. Ille autem, qui comitiis tributis esset auspicatus, centuriata habuit: consulem hora septima renuntiavit, qui usque ad Kal. Jan. esset, quæ erant futuræ manè postridiè. Ità Caninio consule scito neminem prandisse: nihil tamen eo consule mali factum est: fuit enim mirifica vigilantia, qui suo toto consulatu somnum non viderit. Hæc tibi ridicula videntur: non enim adest: quæ si videres, lacrymas non teneres. Quid, si cætera scribam? sunt enim innumerabilia generis ejusdem: quæ quidè non ferrem, nisi me in philosophiæ portum contulissem, et nisi haberem socium studiorum meorum Atticum nostrum, cujus quandò proprium te esse scribis mancipio, et nexu, meum autem usu, et fructu, contentus isto sum. ID ENIM cujusque est proprium, quo quisque feuitur, atque utitur. Sed hæc aliàs pluribus Acilium, qui in Græciam cum legionibus missus est, maximo meo beneficio est. Bis enim est à me iudicio capitis, rebus salvis, defensus: et est homo non ingratus, meque vehementèr observat. Ad eum de te diligentissimè scripsi: eamque epistolam cum hac conjunxi: quam ille cum acceperit, ecquid tibi pollicitus sit, velim ad me scribas. Vale.

ARGUMENTUM.

Invitat eum ad officia mutua; et ad urbem ut redeat, rogat, veteris urbanitatis retinendæ causa.

M. T. C. Curio S. D.

Facilè perspexi ex tuis litteris (quod semper studui) et me à te plurimè fieri, et te intelligere,

quàm mihi charus esses. Quod quandò uterque nostrum consecutus est: reliquum est, ut officiis certemus inter nos, quibus æquo animo vel vincam te, vel vincar abs te. Acilio non fuisse necesse meas dari litteras, facilè patior. Sulpicii tibi operam intelligo ex tuis litteris non multùm opus fuisse, proptèr res tuas ità contractas, ut, quemadmodùm scribis, nec caput, nec pedes. Equidè vellem, uti pedes haberent, ut aliquandò redires. Vides enim exaruisse jam veterem urbanitatem, ut Pomponius noster suo jure possit dicere. Nisi nos pauci retineamus gloriam antiquam atticam. Ergo is tibi, nos ei succedimus: veni igitur, quæso, ne tantùm semen urbanitatis unà cum repub. intereat. Vale.

ARGUMENTUM.

Scribit hanc epistolam in provincia: prima pars de dicis est, secunda de judiciis, tertia de rep. ultima de Dolabella, nondùm genero.

M. T. C. Volumnio S. D.

Quòd sine prænomine familiaritèr, ut debebas, ad me epistolam misisti: primùm addubitavi, nùm à Volumnio senatore esset, quo cum mihi est magnus usus: deindè litterarum fecit, ut intelligerem, tuas esse. Quibus in litteris omnia mihi per jucunda fuerunt præter illud, quòd parùm diligentèr possessio salinarum mearum à te procuratore defenditur. Ais enim, ut ego discesserim, omnia omnium dicta, in iis etiam Sextiana, in me conferri. Quid? tu id pateris? nonne defendis? non resistis? equidè sperabam ità notata me relinquisse

genera dictorum meorum, ut cognosci sua sponte possent. Sed, quando tanta fax est in urbe, ut nihil sit tam, quod non alicui venustum esse videatur: pugna, si me amas, nisi acuta, nisi elegans, nisi bellum, nisi ridiculum, nisi cetera, quæ sunt à me in secundo libro de oratore per Antonii personam disputata de ridiculis, et arguta apparebunt, ut sacramento contendas, mea non esse. Nam, de judiciis, quod quereris, multo labore minus. Trahantur per me pedibus omnes rei: sit vel Selius tam eloquens, ut possit probare se liberum: non laboro. Urbanitatis possessionem, amabo, quibusvis interdictis defendamus: in qua te unum metuo, contemno ceteros. Derideri te putas? nunc demum intelligo, te sapere. Sed mehercule, extra jocum, valde mihi tuæ litteræ facetæ, elegantesque visæ sunt. Illa quamvis ridicula essent, sicut erant, mihi tamèn risum non moverunt. Cupio enim nostrum illum amicum in tribunatu quam plurimum habere gravitatis, idque cum ipsius causa (est enim mihi, ut scis in amoribus) tum mehercule etiam reipub. quam quidem, quamvis in me ingrata sit, tamèn amare non desinam. Tu, mi Volumni, quando et instituisti, et mihi vides esse gratum, scribe ad me quam sapissimè de rebus urbanis, de reipub. jucundus est mihi sermo litterarum tuarum. Præterea Dolabellam, quem ego perspicio, et judico cupidissimum esse, atque amantissimum mei, cohortare, et confirma, et redde planè meum. Non mehercule quod quidquam desit, sed quia valde cupio, non videor minus laborare. Vale.

ARGUMENTUM.

Hæc epistola missa est post civile bellum; scribit, se exercitationis causa declamare, auditoribus Hirtio, Cassio, Dolabella: Volumnium vocat ad eadem studia. Addit, deliberatum sibi esse, Cæsare permittente, à causis, judiciisque discedere.

M. T. C. Volumnio S. D.

Quod declamationibus nostris cares, damni nihil facis. Quod Hirtio invideres, nisi eum amares: non erat causa invidendi: nisi fortè ipsius eloquentiæ magis, quam quod me audiret, invideres. Nos enim planè, mi suavissime Volumni, aut nihil sumus, aut nobis quidem ipsis displicemus, gregalibus illis, quibus te plaudente, vivebamus, amissis: ut etiam si aliquando aliquid dignum nostro nomine emisimus, ingemiscamus, quod hæc penigero, non armigero in corpore tela exercentur, ut ait Philoctetes apud Attium abjecta gloria. Sed tamèn omnia mihi erunt, si tu veneris, hilariora: quamquam venies, ut ipse intelligis, in maximarum quasi concursum occupationum, quas si, ut volumus, exceperimus; ego verò multam salutem et foro dicam; et curiæ; vivamque tecum multum, et cum communibus nostris amatoribus. Nam et Cassius tuus, et Dolabella noster, vel potius uterque noster, studiis iisdem tenentur, et meis æquissimis utuntur auribus. Opus est hæc limatulo, et politulo tuo iudicio, et illis interioribus litteris meis, quibus sæpè verecundiorem me in loquendo facis. Mihi enim iudicatum est, (si modò hoc Cæsar aut patietur,

aut volet) deponere illam jam personam, in qua me sæpè illi ipsi probavi, ac me totum in litteras abdere, tecumque, et cum cæteris earum studiosis honestissimo otio perfrui. Tu, vellem, ne veritus esses, ne perinvitus legerem tuas litteras, si mihi quemadmodùm scribis, longiores fortè misisses: ac velim posthàc sic statuas, tuas mihi litteras longissimas quasque gratissimas fore. Vale.

M. T. CICERONIS

EPISTOLARUM

AD CICERONEM, EL ALIOS.

LIBER VIII.

ARGUMENTUM.

Commentarium mittit rerum urbanarum, excusat se, quod alteri negotium dederit ad illa colligenda. Addit hæc de comitiis Transpadanorum, Romæ rumorem nullum esse; de successione Galliarum nihil relatam: de Pompejo cupere se aliquid cognoscere: de Cæsare varia dissipari aliaque nonnulla. Respondit Cicero huic epistolæ ea, quæ est 8. lib. 2.

M. Coelius Rufus M. T. Ciceroni S. D.

Quod tibi decedenti pollicitus sum, me omnes res urbanas diligentissimè tibi perscripturum: data opera paravi, qui sic omnia persequeretur,

ut verear, ne tibi arguta nimium hæc sedulitas videatur. Tametsi tu, scio, quam sis curiosus, et quam omnibus peregrinantibus gratum sit, minimarum quoque rerum, quæ domi gerantur, fieri certiores: tamèn in hoc te deprecor, ne meum hoc officium arrogantia condempnes, quod hunc laborem alteri delegavi: non quin mihi suavissimum sit et occupato, et ad litteras scribendas, ut tu nosti, pigerrimo, tuæ memoriæ dare operam: sed ipsum volumen, quod tibi misi, facilè, ut ego arbitror, me excusat. Nescio, cujus otii esset, non modò perscribere hæc, sed omninò animadvertere, omnia enim sunt ibi S. C. edicta, fabulæ, rumores. Quod exemplum si fortè minùs te delectarit, ne molestiam tibi cum impensa mea exhibeam, fac me certiorum. Si quid in repub. majus actum erit, quod isti operarii minùs commodè persequi possint: quemadmodùm actum sit, et quæ existimatio consecuta quæque de eo spes est, diligentèr tibi præscribemus. Ut nunc est, nulla magnoperè expectatio est. Nam et illi rumores de comitiis Transpadanorum Cumarum tenùs caluerunt. Romam cum venissem, ne tenuissimam quidèm auditionem de ea re accepi. Præterea Marcellus quidèm adhuc nihil retulit de successione provinciarum Galliarum. In Kal. Jun. ut mihi ipse dixit eam distulit relationem: sanè quàm eos sermones repressit, qui de eo tùm fuerant, cùm Romæ nos essemus. Tu, si Pompejum, ut volebas, offendisti; qui tibi visus sit, et quàm orationem habuerit tecum, quamque ostenderit voluntatem, (solet enim aliud sentire, et loqui: neque tamèn tantùm valere in-